

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІПБ ЗУНУ

Надія ЗСУЛЬЧИЦЬКА

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Міжнародне страхування»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 07 Управління та адміністрування
спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа та страхування»

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	4	7	28	14	3	6	99	150	7
Заочна	4	7, 8	8	4	-	-	138	150	8

30.08.2024
[Signature]

Чортків – ЗУНУ
2024

Робочу програму склала к.е.н., доцент Гончар Галина ГОНЧАР

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 28.08.2024 р.)

Завідувач кафедри Дерманська Людмила ДЕРМАНСЬКА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (протокол № 1 від 30.08.2024 р.)

Керівник групи
забезпечення спеціальності Кириленко Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОПП Бутель Юлія БУТЕЛЬ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ”

1. Опис дисципліни “Міжнародне страхування”

Дисципліна – Міжнародне страхування	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	галузь знань – 07 “Управління та адміністрування”	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки: Денна – 4 Заочна – 4 Семестр: Денна - 7 Заочна – 7,8
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа та страхування»	Лекції: Денна – 28 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна - 14 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин – 150	ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: Денна форма – 99 год. Заочна форма- 138 год Тренінг – 6 год. Індивідуальна робота : Денна – 3 год.
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 3 год		Вид підсумкового контролю – залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Міжнародне страхування» є формування у студентів базових знань з теорії міжнародної страхової справи, засвоєння закономірностей функціонування міжнародних ринків страхових послуг, основних принципів страхування в міжнародному бізнесі, ознайомлення з механізмами та інструментарієм прийняття рішень у міжнародній практиці страхування майна, відповідальності, фінансових, інвестиційних, валютних та кредитних ризиків, медичного страхування; вироблення практичних навичок щодо оцінки ризиків при здійсненні страхових операцій в міжнародному бізнесі, орієнтації в питаннях укладення договорів страхування та виплати страхових відшкодувань.

2.2. Завдання вивчення дисципліни: розуміння сутності, ролі та механізму міжнародного страхування; вивчення засобів організації та розвитку міжнародного страхового ринку та державного регулювання страхової діяльності; здобуття знань з основних видів страхування життя, майнового страхування, страхування відповідальності, страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій, страхування експортних кредитів з позицій здобутків вітчизняного та зарубіжного досвіду; формування вмінь щодо аналізу ринку міжнародних страхових послуг.

2.3. У результаті вивчення дисципліни студенти зможуть: показати належний рівень знань у галузі міжнародного страхування, розуміння принципів організації страхової справи та особливостей функціонування міжнародного страхового ринку, страхової термінології; виявляти та аналізувати ключові характеристики міжнародного страхування як елементу фінансової системи; визначати функціональні взаємозв'язки між суб'єктами страхових ринків, розуміти організаційно-правові основи міжнародного страхування, форми організації страховиків і міжнародні системи страхування; знати особливості страхування в міжнародному туристичному бізнесі, страхуванні життя, майновому страхуванні, страхуванні відповідальності, страхуванні фінансових інвестицій, гарантій та облігацій, страхуванні експортних кредитів.

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ»
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЕКОНОМІЧНІ І ПОЛІТИЧНІ
АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ
ТЕМА 1. СВІТОВА СИСТЕМА РИЗИКІВ

Основні світові ризики. Контроль за світовими ризиками. Фінансування світових ризиків.

Поняття ризику в страхуванні. Сутність страхових ризиків, їх основні характеристики. Види страхових ризиків. Оцінка ризику та критерії визначення ціни страхування. Методи управління ризиком. Зміст ризик-менеджменту у страхуванні. Страхування і перестраховування ризиків як різновид оплаченого трансфера ризику іншій особі.

Поняття, зміст і призначення актуарних розрахунків у страхуванні. Джерела інформації для виконання актуарних розрахунків. Визначення поняття страхового тарифу, його структури й порядку розрахунку

ТЕМА 2. МІЖНАРОДНИЙ СТРАХОВИЙ РИНОК ТА ЙОГО
СТРАХОВІ ІНСТИТУТИ

Страхування в умовах глобалізації. Світовий ринок перестраховування. Вплив страхування на економіку. Основне завдання страхування. Грошові кошти страхових компаній.

Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Страховий ринок як форма організації грошових відносин по формуванню і перерозподілу страхових фондів. Основні риси страхового ринку. Показники розвитку страхової діяльності в глобальному, регіональному та національному вимірах, Сучасні тенденції міжнародної торгівлі страховими послугами.

Місце України в розрізі світового ринку страхових послуг. Основні причини відставання від провідних країн світу. Напрями розвитку страхування в найближчій перспективі.

ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ
СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Страхові компанії: види та значення. Організаційні форми страховиків. Організаційна структура та управління страховими компаніями. Зміст основних принципів управління страховою компанією. Класифікація страховиків. Критерії класифікації: за належністю за інституціональною ознакою, за територією обслуговування, за розміром (величиною) статутного капіталу та обсягом надходження страхових платежів. Кептивна страхова компанія. Мета та необхідність створення об'єднань страховиків. Функції об'єднань страховиків.

Форми організації страховиків і системи страхування. Страхові посередники. Регулювання страхової діяльності. Страхове регулювання у країнах Європейського Союзу.

ТЕМА 4. СТРАХОВІ РИНКИ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ

Страховий ринок США. Страховий ринок Великобританії. Функціонування страхової асоціації Ллойд. Відмінності страхових ринків двох провідних європейських країн - Німеччини і Великобританії. Страхові ринки країн Східної Європи, причини їх недостатньої розвиненості й основні тенденції.

Страхове законодавство Великобританії. Страховий ринок Німеччини. Органи страхового нагляду на міжнародних страхових ринках.

Перспективи розвитку українського страхового ринку та місце України на світовому страховому ринку. Шляхи оптимізації інтеграційних процесів України в світовий страховий простір.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИКА ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХУВАННЯ У МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКАХ

ТЕМА 5. СИСТЕМА “АСІСТАНС”

Економічна зумовленість системи "Ассістанс". Причини виникнення системи "Ассістанс". Оплата ассістанських компаній страховим компаніям їхніх послуг. Сфера поширення системи "Ассістанс". Умови страхування за системою "Ассістанс". Зміст страхування за системою "Ассістанс" - компенсація медичних витрат. Відмінність "Ассістансу" від страхування від нещасного випадку.

Обмеження системи "Ассістанс". Перелік витрат, що не підлягають відшкодуванню. Практика страхування за системою "Ассістанс" в Україні.

Правова база Ассістансу в Україні. Характеристика існуючих схем страхування. Ціни на ассістанські послуги. Шляхи зниження цін на ассістанські послуги і залучення клієнтів.

ТЕМА 6. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

Особливості страхування відповідальності. Сутність термінів відповідальність та страхування відповідальності. Види страхування в залежності від видів відповідальності. Об'єкт страхування в усіх видах страхування відповідальності - відповідальність страхувальника. Види обов'язкового страхування відповідальності.

Страхування відповідальності товаровиробника. Міжнародний досвід страхування відповідальності товаровиробників. Відповідальність при страхуванні виробника продукції. Страхування претензії за заподіяний збиток. Умови за яких допускається звільнення від відповідальності.

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів у Європі. Характеристика полісів обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів у країнах Європи. Система "Зелена карта". Умови вступу в систему "Зелена карта".

Страхування відповідальності в США. Обов'язкова і добровільна форми страхування відповідальності у США. Визначення розміру збитку. Основні групи збитку. Форми страхування відповідальності: страхування опікунської відповідальності, страхування відповідальності власників майна перед третіми особами, а також страхування відповідальності автовласників.

ТЕМА 7. СТРАХУВАННЯ ЕКСПОРТНИХ КРЕДИТІВ

Страхування експортних кредитів. Причини доцільності страхування кредитних ризиків. Договір страхування. Фактори, що визначають ризик страховика при страхуванні кредитних ризиків. Форми полісів по страхуванню

кредитів, що характерні для міжнародної практики. Принципи страхування експортних кредитів. Страхування вексельних кредитів. Акцепт.

Міжнародний досвід страхування експортних кредитів. Страхування від економічних і комерційних ризиків. Організації що здійснюють страхування експортних кредитів від політичних ризиків. Страхова вартість при страхуванні кредитів. Страхування іпотечного і споживчого кредиту. Ризики, яким піддаються учасники іпотечної діяльності. Види страхування, які включаються до страхових програм, розроблених спільно страховими компаніями і банками, які здійснюють іпотечне страхування.

ТЕМА 8. СТРАХУВАННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГІВЕЛЬНИХ ВАНТАЖІВ

Нормативно-правове забезпечення морського страхування. Страхування вантажів. Об'єкт страхування та страхувальники. Договір страхування вантажів. Страхування в рамках базисних умов поставок. Страхування корпусу й оснащення перевізних засобів. Типові умови що застосовуються з метою стандартизації договорів страхування, які об'єднують певні групи ризиків. Договір страхування суден. Взаємовідносини сторін при настанні страхового випадку.

Страхування відповідальності судновласників. Клуби взаємного страхування. Ризики захисту. Ризики відшкодування. Категорії страхових внесків: попередні, додаткові і надзвичайні. Правила клубів взаємного страхування.

Страхування контейнерів. Особливості страхування контейнерів. Умови страхування контейнерів. Ризик страхування контейнерів.

ТЕМА 9. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ

Особливості особистого страхування. Класифікація видів особистого страхування. Характеристика основних видів особистого страхування. Види обов'язкового особистого страхування, що передбачені законодавством різних країн. Об'єкти особистого страхування. Події, на випадок яких здійснюється особисте страхування. Договір особистого страхування.

Страхування від нещасного випадку. Страхова подія. Критерії добору і визначення ціни добровільного страхування. Накопичувальне страхування. Види накопичувального страхування. Страхування довічної ренти.

Медичне страхування. Страхування витрат на лікування та страхування непрямих витрат, пов'язаних із захворюванням. Особливість медичного страхування. Обов'язкове державне медичне страхування. Відмінності обов'язкового і добровільного медичного страхування. Медичне страхування на прикладі США.

ТЕМА 10. СТРАХУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ, ГАРАНТІЙ ТА ОБЛІГАЦІЙ

Страхування фінансових інвестицій. Сутність поняття «фінансові інвестиції». Інвестиційні ризики: майнові та кредитні. Мета страхування фінансових інвестицій. Страхування інвестиційної діяльності. Ризики інвесторів.

Страховання фінансових гарантій. Види страхування фінансових гарантій: страхування облігацій та інших цінних паперів; страхування кредитів для короткострокових торговельних угод і довгострокових інвестицій; страхування заставних облігацій; страхування виплат по здачі в оренду, лізинг; страхування оплати вартості устаткування, що поставляється.

Страховання муніципальних облігацій. Функції страхування муніципальних облігацій. Встановлення страхової суми. Страховання муніципальних облігацій як малозбитковий вид страхування.

**4. Структура залікового кредиту
з дисципліни “Міжнародне страхування”**

Денна форма навчання

	Кількість годин							
	Лекції	Практичні заняття	Самостій на робота	Індивідуальна робота	Тренінг	Контрольні заходи		
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЕКОНОМІЧНІ І ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ								
Тема 1. Світова система ризиків	2	2	10			Поточне опитування, тестові завдання		
Тема 2. Міжнародний страховий ринок та його страхові інститути	2	2	10			1	2	Поточне опитування, тестові завдання
Тема 3. Організаційно-правові аспекти міжнародної страхової діяльності	2	2	10					Поточне опитування, тестові завдання
Тема 4. Страхові ринки провідних країн світу	4	2	10	2	4	Поточне опитування, тестові завдання		
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИКА ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХУВАННЯ У МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКАХ								
Тема 5. Система “Асістанс”	4	2	10			Поточне опитування, тестові завдання		
Тема 6. Страхування відповідальності в міжнародному бізнесі	2		10			Поточне опитування, тестові завдання		
Тема 7. Страхування експортних кредитів	2	2	10			Поточне опитування, тестові завдання		
Тема 8. Страхування зовнішньоторговельних вантажів	2		10			Поточне опитування, тестові завдання		
Тема 9. Особисте страхування	4	2	10			Поточне опитування, тестові завдання		
Тема 10. Страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій	4		9			Заліковий модуль по темах 1-10		
РАЗОМ	28	14	99	3	6	залік		

Заочна форма навчання

Тема	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЕКОНОМІЧНІ І ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ				
Тема 1. Світова система ризиків	2	2	14	Поточне опитування, тестові завдання
Тема 2. Міжнародний страховий ринок та його страхові інститути			14	
Тема 3. Організаційно-правові аспекти міжнародної страхової діяльності	2		14	
Тема 4. Страхові ринки провідних країн світу			14	
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИКА ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХУВАННЯ У МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКАХ				
Тема 5. Система "Асістанс"	2	2	14	Поточне опитування, тестові завдання
Тема 6. Страхування відповідальності в міжнародному бізнесі			14	
Тема 7. Страхування експортних кредитів			14	
Тема 8. Страхування зовнішньоторговельних вантажів			13	
Тема 9. Особисте страхування			13	
Тема 10. Страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій			14	
Разом	8	4	138	залік

5. Тематика практичних занять

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

Тема 1. Світова система ризиків

Мета полягає в дослідженні світової системи ризиків та методів контролю над ними.

Питання для обговорення:

1. Сутність та види ризиків при здійсненні міжнародних економічних зв'язків.

2. Управління ризиком як метод обмеження його впливу.

3. Методи фінансування ризиків.

4. Основні методи контролю над ризиками.

Дискусійне обговорення питань.

Література: [1; 2; 21; 22; 28-35; 42; 45]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

Тема 2. Світовий ринок страхування

Мета полягає в дослідженні макропоказників світового страхового ринку та аналізу місця України в розрізі світового страхового ринку.

Питання для обговорення:

1. Страхова термінологія.

2. Страхування в умовах глобалізації.

3. Світовий ринок перестраховання.

4. Макропоказники світового страхового ринку.

5. Поняття та суб'єкти страхового ринку.

6. Місце України в розрізі світового ринку страхових послуг.

Дискусійне обговорення питань.

Література: [4; 21; 22; 30-35; 41; 46]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

Тема 3. Організаційно-правові аспекти міжнародної страхової діяльності

Мета полягає в дослідженні організаційно-правових аспектів міжнародної страхової діяльності.

Питання для обговорення:

1. Зміст та структура договору міжнародного страхування.

2. Порядок укладення та оформлення міжнародних договорів страхування. Основні юридичні норми, котрі регулюють страхову діяльність у міжнародних зв'язках.

3. Форми організації страховиків і системи страхування.

4. Страхові посередники.

5. Регулювання страхової діяльності. Видача ліцензій на страхову діяльність.

6. Страхове регулювання у країнах Європейського Союзу

Дискусійне обговорення питань.

Література: [4; 21; 22; 30-35; 38; 41]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

Тема 4. Страхові ринки провідних країн світу

Мета полягає в дослідженні страхових ринків провідних країн світу.

Питання для обговорення:

1. Страховий ринок США.
2. Страховий ринок Великобританії.
3. Функціонування страхової асоціації «Ллойд».
4. Відмінності страхових ринків провідних європейських країн.
5. Страхові ринки країн Східної Європи та їх основні тенденції.
6. Шляхи оптимізації інтеграційних процесів України в світовий

страховий простір. Дискусійне обговорення питань.

Література: [4; 21; 22; 30-35; 41; 43]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

Тема 5. Система "Ассістанс"

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування в системі "Ассістанс".

Питання для обговорення:

1. Економічна зумовленість системи "Ассістанс". Причини виникнення системи "Ассістанс".
2. Умови страхування за системою "Ассістанс. Відмінність "Ассістансу" від страхування від нещасного випадку.
3. Правова база Ассістансу в Україні.
4. Характеристика існуючих схем страхування та шляхи зниження цін на ассістанські послуги і залучення клієнтів

Дискусійне обговорення питань

Література: [4; 5; 6; 8; 9; 21; 22; 30-35; 40; 45]

Тема 6. Страхування відповідальності в міжнародному бізнесі

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування відповідальності в міжнародному бізнесі.

Питання для обговорення:

1. Порядок здійснення страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів і врегулювання збитків.
2. Об'єкти, ризики та обсяги відповідальності автомобільного перевізника.
3. Види страхового покриття, які застосовуються при страхуванні відповідальності.
4. Об'єкти страхування і ризики системи «Зелена карта».

Дискусійне обговорення питань.

Література: [3; 4; 7; 30-35; 40]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

Тема 7. Страхування експортних кредитів

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування експортних кредитів.

Питання для обговорення:

1. Види ризиків, які виникають при здійсненні страхування експортних кредитів та лізингових операцій.
  2. Порядок здійснення страхування експортних кредитів.
  3. Страхування міжнародних лізингових операцій.
  4. Страхування вексельних кредитів.
  5. Страхування від економічних і комерційних ризиків.
  6. Страхування іпотечного і споживчого кредиту.
- Дискусійне обговорення питань.
Література: [4; 10; 18; 30-35; 39; 43; 44; 47; 48]

Тема 8. Страхування зовнішньоторговельних вантажів

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування зовнішньоторговельних вантажів.

Питання для обговорення:

1. Види ризиків, які існують при автомобільних і залізничних міжнародних перевезеннях.
2. Особливості страхування вантажів, які перевозяться в контейнерах.
3. Особливості обов'язкового страхування відповідальності експортера.
4. Види та класифікація ризиків у морському страхуванні. Об'єкти морського страхування.
5. Особливості страхування цивільної відповідальності власників суден

Дискусійне обговорення питань.

Література: [4; 19; 30-35; 42; 46]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

Тема 9. Особисте страхування

Мета полягає в дослідженні особливостей особистого страхування.

Питання для обговорення:

1. Класифікація видів особистого страхування. Характеристика основних видів особистого страхування.
2. Порядок здійснення страхування туристів від нещасних випадків.
3. Страхування медичних витрат під час перебування за кордоном.
4. Міжнародні сервісні системи для обслуговування учасників зарубіжних поїздок.

Дискусійне обговорення питань.

Література: [4; 12; 13; 14; 16; 17; 20; 21; 22; 28-35; 41; 43]

Тема 10. Страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій.

Питання для обговорення:

1. Порядок здійснення страхування фінансових інвестицій.
  2. Страхування фінансових гарантій. Види страхування фінансових гарантій.
  3. Особливості страхування муніципальних облігацій.
- Дискусійне обговорення питань.
Література: [4; 21; 22; 30-35; 41; 43]

6. Тренінг з дисципліни

ТРЕНІНГ «МОДЕЛЬ МІЖНАРОДНОЇ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ»

Вступ

Використання такої форми, як тренінг, дозволяє значно підвищити інтерес студентів до дисципліни «Міжнародне страхування», стимулює їх до більш глибокого вивчення додаткового матеріалу на прикладі реальної практики діяльності страхових компаній. Крім того, тренінгові заняття, до якого залучають студентів усієї академічної групи, формує в них навички самостійної роботи, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; вміння працювати у команді, здійснювати ефективні комунікації та виконувати функціональні обов'язки в групі під час підготовки і захисту завдання; визначати та пропонувати обґрунтовані фінансові рішення, формує вміння публічно висловлювати свою думку.

Організація проведення тренінгу

Загальний час підготовки до тренінгу – один місяць. Упродовж нього студенти розробляють сценарій, вивчають основні проблеми, стратегії й тактику поведінки кожного з учасників групи, готують доповіді. Кожній групі для презентування надають до 15 хвилин. У тренінгу виділяють чотири стадії: підготовки, моделювання ситуації, аналіз та оцінювання (підбиття підсумків).

Підготовка. На цій стадії студенти самостійно об'єднуються в малі групи (від 3 до 5 осіб). Викладач пропонує сценарій проведення тренінгу. У сценарії мають бути виділені ключові моменти, на які необхідно буде звернути увагу в процесі підготовки, а саме:

1. Вибір міжнародної страхової компанії на основі бази даних <https://www.ukrstrahovanie.com.ua/uk/ratings-ua/top-strahovih-kompanij-svitu>. Висвітлення загальних відомостей про страхову компанію та проведення якісного аналізу компанії. Оцінка конкурентної позиції страхової компанії за рядом показників, визначення рейтингової позиції страхової компанії на ринку на основі <https://mind.ua/insurance/rating>.

2. Ознайомлення з фінансовою звітністю обраної міжнародної страхової компанії. Кількісний аналіз компанії (аналіз показників фінансової та страхової діяльності, аналіз платоспроможності та рівня фінансової стійкості на основі тестів раннього попередження).

3. Аналіз страхової діяльності міжнародної страхової компанії. Дослідження виду страхування (згідно обраного варіанта): правила страхування, особливості укладання страхових договорів, тарифікація, тощо.

4. Розроблення ситуації страхового випадку.

5. Підготовка та оформлення роботи, доповіді на захист, презентації.

У період підготовки кожна група розподіляє між собою ролі (наприклад, роль голови правління, фінансового аналітика, фахівця з продажу, страхового андеррайтера тощо).

Під час проведення практичного заняття команда презентує свою міжнародну страхову компанію. Інші студенти можуть брати участь в обговоренні, ставити запитання, вести дискусію.

Аналіз тренінгового заняття. Після проведення презентації всіма групами викладач разом із студентами аналізує усю діяльність, водночас розглядаючи найбільш вдалі сценарії, найцікавіші моменти процесу презентування, а також спірні питання (якщо такі були), й аналізує недоліки.

Оцінювання. Викладач до початку проведення заняття ознайомлює студентів із критеріями оцінювання кожної групи учасників, готує дані відомості за такими параметрами: повнота оригінальність викладення матеріалу, здатність обробляти, оцінювати та пояснювати інформацію (оцінювання доповіді), вичерпні відповіді на запитання, рівень розкриття всіх аспектів теми, відповідність роботи за змістом та оформленням методичним вказівкам. Кожен студент виставляє свою оцінку. Викладач ставить власну оцінку. Максимальна кількість балів – 100. Кожний критерій оцінювання має максимально 25 балів.

7. Самостійна робота студентів

Призначенням самостійної роботи студентів, як і інших форм роботи, що використовуються у навчальному процесі, є поглиблення теоретичних знань студентів у розрізі дисципліни «Міжнародне страхування», а також закріплення студентами практичних навичок.

Самостійна робота студентів полягає у підготовці презентаційних виступів, що оцінюються за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової:

- 80% - підготовка презентації;
- 20% - захист презентації.

Контроль за самостійною роботою студентів здійснюється у вигляді обговорень, опитувань, розв'язання задач, перевірки та оцінювання домашніх завдань (рефератів) студентів денної форми навчання, перевірки індивідуальних завдань (контрольної роботи) студентів-заочників, складання іспиту з дисципліни.

Перелік тем для самостійної роботи :

1. Методи контролю за світовими ризиками.
2. Методи фінансування світових ризиків
3. Аналіз світового страхового ринку на основі показника «зібрані страхові премії в розрахунку на одного громадянина».
4. Аналіз світового страхового ринку на основі показника «частка страхових премій у валовому національному продукті».
5. Аналіз світового страхового ринку на основі показника «динаміка зібраних страхових премій з урахуванням інфляції».
6. Характеристика стану світового ринку страхових послуг.
7. Кептивні страхової компанії. Переваги і недоліки використання кептивів.

8. Мета і завдання ІАІБ.
9. Розкажіть про регулювання страхової діяльності в Німеччині.
10. Дайте характеристику регулюванню страхової галузі в країнах ЄС
11. Сутність та особливості пропорційного перестраховування.
12. Взаємовідносини між сторонами за квотним договором перестраховування
13. Особливості укладання договору страхування суден.
14. Особливості страхування відповідальності судновласників.
15. Страхування ризиків захисту.
16. Страхування ризиків відшкодування.
17. Особливості страхування банківських кредитів.
18. Особливості страхування споживчих кредитів.
19. Особливості страхування іпотечних кредитів.
20. Страхування відповідальності підприємств.
21. Страхування екологічної відповідальності.
22. Страхування будівельно-монтажних робіт (СМР).
23. Особливості майнового страхування туристів.
24. Особливості страхування відповідальності туристичних організацій.
25. Застосування Інтернет-можливостей при страхуванні за системою «Асістанс».
26. Особливості системи CAMPARI.
27. Суть рейтингової оцінки позичальника, яка застосовується в Німеччині.
28. Система «п'яти сі» («5 С»).

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Міжнародне страхування» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань;
- залік.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародне страхування» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40 %	40 %	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Тренінг	Самостійна робота

Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття); Модульний контроль проводиться за всіма темами наприкінці вивчення курсу в аудиторії або в системі дистанційного навчання Moodle.	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час тренінгу	Оцінюється рівень виконання індивідуального самостійного завдання як цілісного наскрізного проєкту
--	--	--

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Технічне забезпечення: мультимедійний проєктор, ноутбук, проєкційний екран.	1-10
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows. Стандартне програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Microsoft Visio). Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Viber тощо).	1-10
3.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності).	1-10
4.	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності).	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Баранов А. Л. Шляхи подолання асиметрії інформації між основними контрагентами страхових компаній. *Фінансовий простір*. 2019. № 3. С. 9-22.
2. Босовська М., Бойко М., Л. Бовш. Міжнародні програми страхування у сфері гостинності. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2022. № 6. С. 105-124.
3. Бридун І. Є. Трансформація світової галузі страхування під впливом пандемії COVID-19. *Український соціум*. 2021. № 3. С. 76-87
4. Гончар Г.П., Приступа Л.А., Опальчук Р.М. Тенденції та інновації в страховій індустрії: вплив технологій, штучного інтелекту та блокчейну. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. №6 URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/investplan/article/view/3270/3306>
5. Дрималовська Х. В., Кирилюк Р. О. Основні риси сучасного світового ринку страхових послуг. *Бізнес Інформ*. 2021. № 4. С. 36-41.
6. Желізняк Р. Й., Бонецький О. О., Жулевич М. І. Розвиток світового ринку страхування в умовах діджиталізації. *Modern economics*. 2019. № 17. С. 100-104.
7. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 350 с.
8. Карцева В. В., Прасолова С. П. Інститути міжнародного страхового ринку: навчальний посібник+навчальний тренінг. Київ:, «SBA-Print», 2020. 568 с.
9. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління: монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с.
10. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.
11. Левкович О. В., Онишкевич Н.О. Перспективи розвитку медичного страхування в Україні з урахуванням іноземного досвіду. *Інформ*. 2019. № 11. С. 323-329.
12. Мамонова Г. В., Позднякова Л.О. Вплив коронакризи на розвиток страхового бізнесу у світі. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2021. № 3. С. 74-81.
13. Марценюк-Розарьонова О. В. Умови залучення іноземних інвесторів до розвитку страхової індустрії в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 39(2). С. 73-77.
14. Мацедонська Н. В., Штефан Л. Б. Особливості функціонування фондів соціального страхування в країнах світу. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 2. С. 392-398.
15. Машина Н.І. Міжнародне страхування: Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 504 с.
16. Никифорок В. Умови і порядок реалізації завдань міжнародної системи страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів

- "Зелена картка". *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 12. С. 51-55.
17. Підлипна Р. П., Смочко В. Ю. Імплементация світового досвіду загальнообов'язкового соціального страхування до вітчизняних реалій. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка*. 2023. № 28. С. 109-118.
  18. Плиса В. Й. Страхування: підручник. 2-ге вид, виправлене й доповнене. К: Каравела, 2019. 512 с.
  19. Про страхування: Закон України від 07. 03. 1996 р. № 85/96 (з останніми змінами і доп.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>.
  20. Рунчева Н. В., Сільченко І. А. Світовий досвід сільськогосподарського страхування для розвитку його обліково-аналітичного забезпечення в Україні. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2022. № 1. С. 10–16.
  21. Семенов А. Ю., Ткаченко Д. О. Порівняльний аналіз систем страхування вкладів у країнах світу. *Modern economics*. 2019. № 18. С. 181-188.
  22. Таха М. Д. Роль процесів колективного моделювання ризиків та відповідних додатків в управлінні міжнародними страховими компаніями. *Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка*. 2021. Вип. 1. С. 67-78.
  23. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування: навч. посіб. Дніпро: Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 220 с.
  24. Global insurance market in 2021: top 10 countries per turnover. URL: <https://www.atlas-mag.net/en/article/top-10-of-the-global-insurance-market-in-2019>
  25. Ana Preda, Mirela Popescu and Imola Drigă. The impact of covid-19 on global insurance market. 9th edition of the International Multidisciplinary Symposium "UNIVERSITARIA SIMPRO 2021": Quality and Innovation in Education, Research and Industry – the Success Triangle for a Sustainable Economic, Social and Environmental Development". URL: https://www.matec-conferences.org/articles/mateconf/abs/2021/11/mateconf_simpro21_08012/matecconf_simpro21_08012.html
  26. Duckett S., N. Kristina. The history and purposes of private health insurance. Grattan Institute. (2019). URL: <https://grattan.edu.au/report/the-history-of-private-health-insurance/>
  27. Hala L. Results of analysis and forecasting of the main financial indicators of the health insurance market development in Ukraine. EUREKA: Health Sciences. 2019. № 6. P. 72–82. URL: <http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/1485>
  28. Liběna Černohorská, Matěj Kľofát. An Analysis of the Insurance Market in the Czech Republic. The 20th International Scientific Conference Globalization and its Socio-Economic Consequences 2020. URL: https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/abs/2021/03/shsconf_glob20_08006/shsconf_glob20_08006.html
  29. Lisovska O. Health insurance in the Ukrainian insurance market. Theoretical and empirical scientific research: concept and trends: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical

Conference, July 24, 2020. Oxford, United Kingdom: Oxford Sciences Ltd. & European Scientific Platform. Vol. 1. P. 26–28. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/3972>

30. Prokopchuk O., Malyovanyi M., Bondarenko N., Barabash L. and Vlasyuk S. Insurance Market in Ukraine and Europe: Current Parallels. Vision 2020: Sustainable Economic Development and Application of Innovation Management. Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference (IBIMA), 10-11 April 2019 Granada, Spain. 969–979. URL: <https://ibima.org/accepted-paper/insurance-market-in-ukraine-and-europe-current-parallels/>

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт департаменту статистики Організації Об'єднаних Націй
URL: <http://unstats.un.org/unsd/default.htm>
2. Світовий банк : сайт. URL: <http://www.worldbank.org>
3. Статистичні показники з міжнародного страхування : сайт. URL: <http://surl.li/dfnj>